

نیم‌سال دوم				بسمه تعالی		مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه	
موضوع:				امتحانات تجدیدی – مرداد ۱۳۹۶		معاونت آموزش	
پایه:				فقه ۱ ب ۲		امتحانات کتبی	
تاریخ:				۹۶/۰۵/۱۵			
ساعت:				۱۰:۳۰			
۴							
نام کتاب: المعه الدمشقیه، از الفصل الثالث فی کیفیة الصلاة تا کتاب الصوم							
لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)							

تستی

۱. لو تقدّم المأموم على الإمام في ما يجب فيه المتابعة ....
 ج ۳۲۱/۱
 ا. عامداً تبطل صلاته ☐
 ب. ناسياً أو عامداً يتدارك ما فعل مع الإمام ☐
 ج. عامداً يأثم ويستمرّ على حاله حتّى يلحقه الإمام ☒
 د. ناسياً يستمرّ على حاله حتّى يلحقه الإمام ☐
۲. لو أعطى المخالف الزكاة لمثله ثمّ استبصر .... باقی عبادته.
 د ۳۵۶/۱
 ا. يعيدها كـ ☐
 ب. لا يعيدها كـ ☐
 ج. يعيدها بخلاف ☐
 د. لا يعيدها بخلاف ☒
۳. عدد ۴۰، نصاب ..... است.
 ج ۳۳۶/۱
 ا. اول گاو ☐
 ب. دوم گوسفند ☐
 ج. اول گوسفند و دوم گاو ☒
 د. اول گاو و دوم گوسفند ☐
۴. قطع الصلاة الواجبة لقبض الغريم .... لحفظ المال اليسير الذي لا يضرّ فوته.
 ج ۲۳۵-۶/۱
 ا. يجوز كما يستحب قطعها ☐
 ب. يحرم كما يجب قطعها ☐
 ج. يجوز كما يباح قطعها ☒
 د. يحرم كما يحرم قطعها ☐

تشریحی

- * يستحب حكاية الأذان لغير المؤذن وإن كان في الصلاة إلّا الحيّعات فيها فيبدلها بالحوقة و لو حكاها بطلت لأنّها ليست ذكراً. ۱۹۹/۱
۱. مقصود از «حكاية الأذان» و «حيّعات» و «حوقة» چیست؟
 ب. عبارت «لأنّها...» علت برای چیست؟
 ا. حكايت الأذان: وقتی شخصی اذان را می شنود جملات مؤذن را تکرار کند.
 حيّعات: سه فقره ای که با حیّ علی ... آغاز می شود. حوقة: ذکر لا حول و لا قوة إلّا بالله. ب. لأنّها: علت برای بطلان نماز.
- * تحرم قراءة العزيمة في الفريضة فتبطل بمجرد الشروع فيها عمداً. و لو شرع فيها ساهياً عدل عنها و إن تجاوز نصفها ما لم يتجاوز موضوع السجود و معه ففی العدول أو إكمالها و الاجتزاء بها مع قضاء السجود بعدها وجهان. ۲۱۰-۱۱/۱
۲. حکم قرائت سهوی عزیمه در نماز واجب چیست؟ ب. عبارت «و معه ففی العدول...» تا آخر را توضیح دهید.
 ا. اگر از محل آیه سجده هم سهواً بگذرد و بعد متوجه قراءه العزيمة شود دو نظر وجود دارد: ۱. باز هم باید از آن سوره به سوره دیگری عدول کند ۲. به همان سوره اکتفا می کند و آن را به پایان می برد سپس سجده واجب را بعد از نماز انجام می دهد.
 ب. برمی گردد و سوره دیگری می خواند حتی اگر نصف سوره را خوانده باشد؛ مگر اینکه نصف را خوانده باشد و آیه سجده را نیز خوانده باشد.
- * يستحب التوجّه بستّ تكبيرات أوّل الصلاة قبل تكبيرة الإحرام أو بعدها أو بالتفريق. و يتوجّه أي يدعو بدعاء التوجّه بعد التحريمه حيث ما فعلها.
۳. مقصود از «التوجّه بستّ تكبيرات» و «بالتفريق» را بنویسید. ب. عبارت «حيث ما فعلها» و منظور از «دعاء التوجّه» را توضیح دهید. ۲۲۶-۷/۱
 ا. التوجه: یعنی با شش تکبیر - غیر از تکبيرة الاحرام - رو به نماز بیاورد. بالتفريق: یعنی می تواند بعضی از این تکبيرات مستحب را قبل از تکبيرة الاحرام به جا بیاورد و برخی را بعدش.
 ب. حيث ما فعلها: یعنی هر جا که تکبيرة الاحرام را گفت (قبل یا بعد از تکبيرات مستحب).
 دعاء التوجه: وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ...

* (صلاة الآيات) يستحبّ التكبير للرفع من الركوع في جميع الركعات عدا الخامس و العاشر من غير تسميع و هو قرينة كونها غير ركعات و التسميع في الخامس و العاشر خاصةً تنزيلاً للصلاة منزلة ركعتين. هكذا ورد النصّ بما يوجب اشتباه حالها و من ثمّ حصل الاشتباه لو شك في عددها نظراً إلى أنّها ثنائيه أو أزيد و الأقوى أنّها في ذلك ثنائيه و إن الركوعات أفعال فالشكّ فيها في محلّها يوجب فعلها و في عددها يوجب البناء على الأقلّ. ٢٥٥

٤. أ. مقصود از «هو قرينة كونها غير ركعات» و «تسميع» را بنویسید. ب. با توجه به عبارت، نتیجه ثنایی بودن نماز آیات را توضیح دهید.

أ. یعنی اینکه بعد از رکوع های اول تا چهارم و ششم تا نهم، تکبیر بدون تسمیع گفته می شود قرینه است بر اینکه رکوعها، دال بر رکعات نیستند و نماز آیات یک نماز دو رکعتی است نه بیشتر. «تسمیع» یعنی: «سمع الله لمن حمده» گفتن.

ب. اگر شک در انجام رکوعی در همان محل کنیم باید آن رکوع را انجام دهیم، در حالی که اگر این رکوعات رکعت بودند باید بنا را بر اکثر می گذاشتیم. اگر شک در تعداد رکوع ها کنیم باید بنا بر اقل بگذاریم.

* ذهب جماعة إلى عدم جواز الجمعة حال الغيبة لفقد الشرط - و هو وجود الإمام و نائبه - و يضعف بمنع عدم حصول الشرط أولاً لإمكانه بحضور الفقيه و منع اشتراطه ثانياً لعدم الدليل عليه من جهة النص. ٢٤٣/١

٥. نظر جماعت و دو اشکال آن را بنویسید.

نظر: در زمان غیبت، اقامه نماز جمعه جایز نیست؛ چون شرط اقامه آن وجود امام یا نائب اوست.

دو اشکال: ١. آنکه این شرط حاصل است؛ زیرا نایب امام در زمان غیبت، فقیه جامع الشرایط است که وجود دارد.

٢. اصلاً اشتراط وجود امام یا نایب ایشان را قبول نداریم؛ زیرا هیچ نصی بر آن وجود ندارد.

* صلاة النيابة بإجارة عن الميت أو تحمّل من الولي عن الأب. و هي بحسب ما يلتزم به كفيّة و كميّة. ٢٦١/١

٦. مقصود از «تحمّل من الولي» و «بحسب ما يلتزم به ...» را توضیح دهید.

تحمّل من الولي: یعنی نماز نیابتی که پسر بزرگ میت به نیابت از پدرش می خواند. بحسب ...: یعنی نماز نیابتی از جهت کیفیت مثل انجام مستحبات و چگونگی اداء، و نیز از جهت کمیت مثل اینکه چه مدتی - مثلاً شش ماه - انجام شود تابع ما يلتزم به است.

* (الكنز) و هو المال المذخور تحت الأرض قصداً في دارالحرب مطلقاً أو دارالسلام و لا أثر له عليه و لو كان عليه أثر فلقطة على الأقوى هذا إذا لم يكن في ملك لغيره و لو في وقت سابق.

٧. مراد از «قصداً»، «مطلقاً»، «دارالحرب» و «لا أثر له عليه» چیست؟ توضیح دهید.

قصداً: یعنی با عمد و توجه و به قصد اختفاء زیر زمین مخفی شده باشد. مطلقاً: چه اثر ملکیت شخص خاصی بر آن باشد چه نباشد.

دارالحرب: سرزمین کفار. لا أثر له: نشانه مالکیت شخصی بر آن نباشد.

* قال علي بن بابويه في الشكّ بين الإثنين و الثلاث إن ذهب الوهم و الظنّ إلى الثالثة أتمّها رابعة ثم احتاط برکعة و إن ذهب الوهم إلى الاثنين بنى عليه و تشهد في كلّ ركعة تبقى بعدها أمّا على الثانية فظاهر و أمّا الثالثة فلجواز أن تكون رابعة بأن تكون صلاته عند شكّه ثلاثة و على الربعة ظاهرة.

٨. مقصود از «تشهد في كلّ ركعة تبقى بعدها» را همراه با دلیل توضیح دهید. ٢٨٠

یعنی هم در رکعت دوم و هم در رکعت سوم و هم در رکعت چهارم تشهد را می خواند. اما در رکعت دوم؛ چون در هر رکعت دومی تشهد واجب است پس بنابراین که رکعت دوم باشد تشهد دارد. اما در رکعت سوم چون احتمال دارد در واقع رکعت چهارم باشد که داری تشهد است و در رکعت چهارم چون بنا بر احتمال اینکه در شک دو و سه، در واقع رکعت دوم باشد الان رکعت چهارم است و تشهد دارد.

❖ صلاة الخوف مقصورة سفرًا اجماعاً و حضراً على الأصح و حجة مشترط السفر بظاهر الآية - حيث اقتضت الجمع - مندفعاً بالقصر للسفر المجرد عن الخوف. ۳۰۱/۱

۹. أ. مقصود از «مشرط السفر» و «حيث اقتضت الجمع» را توضیح دهید. ب. جواب شهید به این استدلال را بنویسید.

أ. مشرط السفر: قائلی است که ادعا می کند برای شکسته شدن نماز خوف، غیر از خوف، در سفر بودن هم شرط است. عبارت «حيث...» دلیل ادعاست یعنی در قرآن بین این دو امر جمع شده است.

ب. جواب نقضی می دهد که در هنگام سفر هم با صدق عنوان مسافرت به تنهایی و بدون خوف، باز نماز شکسته است پس نیازی به جمع شدن هر دو عنوان نیست.